

Lausunto Vaasan hallinto-oikeuteen tehdystä valituksesta, Visurin ampumaradan ympäristölupapäätös rakennus- ja ympäristölautakunta 31.10.2023 § 106

Rakennus- ja ympäristölautakunta 13.02.2024 § 16
635/11.01.00.00/2023

VASTINE VAASAN HALLINTO-OIKEUELLE / 1405/2023

Valmistelija: Ympäristötarkastaja Elsi Hietaranta

Vaasan hallinto-oikeus on varannut Parkanon kaupungin rakennus- ja ympäristölautakunnalle mahdollisuuden antaa vastine valitukseen koskien Parkanon kaupungin rakennus- ja ympäristölautakunnan 31.10.2023 § 106 antamaa Parkanon-Karvian riistanhoitoyhdistyksen Visurin ampumaradan ympäristölupapäätöstä.

Vaasan hallinto-oikeudelle jätetyssä valituksessa muutoksenhakija vaatii seuraavaa: Päätös on kumottava ja ympäristölupahakemus hylättävä.

Perusteluina esitetään, että toiminnan sijoittaminen vaikeuttaa alueen käyttämistä maakuntakaavassa varattuun tarkoitukseen pohjavesimerkinnän takia ja toiminnasta saattaa aiheutua pohjaveden pilaantumista tai sen vaaraa. Johtopäätöksenä esitetään ympäristöluvan myöntämisen edellytyksien puuttuvan.

Asian tausta

Parkanon-Karvian riistanhoitoyhdistyksen Visurin ampumarata on ollut toiminnassa pitkään, arviolta vuodesta 1987 lähtien. Haulikkoradalle on ympäristölupamenettelylain (735/1991) mukainen toistaiseksi voimassa oleva ympäristölupa vuodelta 1999. Kyseessä on silloisen lainsäädännön mukainen ympäristölupa. Hirviampumaradalla on Turun ja Porin lääninhallituksen lupa vuodelta 1991 ja Länsi-Suomen lääninhallituksen lupa toiminnan laajentamiseen haulikkoradalla vuodelta 2000. Kun ampumarata on toiminut jonkin ympäristönsuojelulakia (86/2000) aiemman säädöksen perusteella, toiminnanharjoittajat ovat olleet velvollisia tekemään ilmoituksen ympäristönsuojelun tietojärjestelmään alueelliselle ympäristökeskukselle viimeistään 28.2.2002. Ilmoitettujen tietojen perusteella kunnan ympäristönsuojeluviranomainen tai ELY-keskus on saattanut määrätä ympäristönsuojelulain mukaisen ympäristöluvan hakemisen. Lokakuussa 2023 myönnetty ympäristölupa on haettu viranomaisen kehotuksesta, koska ulkona sijaitseva ampumarata on ympäristölupavelvollinen. Aiemman ympäristöluvan ja lääninhallituksen luvan mukainen toiminta ei ole muuttunut laajuudeltaan, oikeastaan vuotuiset laukausmäärät ovat vuosien saatossa pienentyneet. Valituksen mukainen päätös käsittää pohjaveden pilaantumisen vaaran ehkäisemistä sekä meluhaittojen torjumista koskevat määräykset.

Kaavan mukainen sijoittuminen ja ympäristöluvan edellytykset

Visurin ampumaradan sijoituspaikka on Pirkanmaan maakuntakaavassa 2040 merkitty seudullisesti merkittävänä ampuma- ja / tai moottorirata-toimintojen alueena (eu) pohjavesivaikutukset huomioiden. Suunnittelumääräyksen mukaan alueen yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa tulee ottaa huomioon harjoitettavien lajien soveltuvuus alueelle sekä huolehtia siitä, että merkittävien toiminnasta aiheutuvien

ympäristöhäiriöiden vaikutukset ehkäistään riittävin teknisin ratkaisuin ja/tai suoja-aluein. Vedenhankintaa varten tärkeillä ja vedenhankintaan soveltuvilla pohjavesialueilla tulee varmistua siitä, ettei radan toiminta vaaranna pohjavesien laatua, määrää tai vedenhankintakäyttöä. Rakennus- ja ympäristölautakunta huomauttaa, että Visurin ampumarata ei sijaitse kokonaisuudessaan Karjanmaa B:n (nro 0258106 B) pohjavesialueella, vaan ainoastaan luotiaseradat sijoittuvat pohjavesialueelle.

Ampumaratatoiminta on Pirkanmaan maakuntakaavassa 2040 osoitettu alueelle ja Visurin ampumaradan toiminnan soveltuvuus on ratkaistu ympäristölupamenettelyssä. Ampumaradan sijoituspaikan soveltuvuus toimintaan ei siten ole kaavan vastainen. Ympäristölupa edellyttää tehostunutta pohjaveden pilaamiskiellon vastaisen seurauksen ennaltaehkäisyä. Rakennus- ja ympäristölautakunta katsoo, että lupamääräyksien mukaisesti toteutettavilla riskienhallintatoimilla pystytään riittävällä tavalla ennaltaehkäisemään pohjaveden pilaamiskiellon vastainen seuraus. Näin ollen ympäristöluvan myöntämisen edellytykset täyttyvät.

Ympäristöluvan lupamääräyksien sisältö ja riittävyys

Rakennus- ja ympäristölautakunta katsoo, että Visurin ampumaradalle 31.10.2023 § 106 myönnetyn luvan mukaiset määräykset ovat riittäviä. Toiminnanharjoittaja on veloitettu noudattamaan ympäristölupaa. Ympäristönsuojeluviranomainen toteaa, että BAT-oppaassa esitettyjä toimenpiteitä on tapauskohtaisesti harkiten käytetty ampumaradan toiminnan suunnittelun ohjeena. Ympäristöluvan mukaisesti pohjaveden määrä, laatu ja vedenhankintakäyttö on turvattava teknisin suojausratkaisuin. Lisäksi veden laatua tarkkaillaan säännöllisellä näytteenotolla. Pohjavesitarkkailua tehdään vuosittain ja pintavesitarkkailua kolmen vuoden välein. Vedenottamon kaivovesinäyte tulee ottaa yhteistyössä Parkanon Vesi Oy:n kanssa. Näytteenotossa tarkkaillaan erityisesti ampumaratatoimintaan yhdistettyjen metallien liukoisia pitoisuuksia.

Parkanon kaupungin rakennus- ja ympäristölautakunta on antanut ympäristöluvan huomioiden hakemuksesta esitetyt lausunnot ja muistutukset. Päästöjen estämistä maaperään ja vesiin koskeissa lupamääräyksissä on huomioitu pohjaveden pilaantumisen vaaran ehkäiseminen tarkoituksenmukaisin suojauksin, mitkä edustavat ampumaratatoiminnan parasta käyttökelpoista tekniikkaa. Esitetyt rakenteet ja suojaukset ovat BAT-oppaan mukaisia. Vanhoilla ampumaradoilla on todennäköisesti aina pilaantuneita maa-alueita varsinkin ratapenkoissa, eikä Visurin ampumarata ole poikkeus. Tämän vuoksi lupamääräyksillä on veloitettu asentamaan luotiloukut ja kattamaan taustavallit. Luotiloukuilla pysäytetään uusien luotien eli kuormituksen kertyminen taustavalleihin ja taustavallien kattamisella ehkäistään sade- ja sulamisvesien pääsy luotien iskemäalueelle ja siten haitta-aineiden kulkeutuminen suotovesien mukana. Teknisiin suojauksiin liittyy kustannuksia, joten kohtuullisuuden vuoksi luotiloukkujen käyttönotolle on annettu aikaa kaksi vuotta ja taustavallien kattamiseen kolme vuotta ympäristöluvan lainvoimaisuudesta. Lisäksi on veloitettu luopumaan lyijyhäulien käytöstä ja ottamaan jatkossa käyttöön ampumaratatoiminnan parasta käyttökelpoista tekniikkaa soveltuvin osin. Parkanon-Karvian riistanhoitoyhdistys suhtautuu suojaustoimiin myönteisesti. Parkanon ympäristönsuojeluviranomainen haluaa nostaa esiin myös hakijan halukkuuden huomioida ympäristövaikutukset toiminnan kehittämisessä.

Mahdollisiin pohjavesi- ja meluhaittoihin puututaan valvonnallisesti tehokkaasti. Ympäristöluvan lupamääräykset antavat valvontaviranomaiselle tarvittaessa mahdollisuuden mm. muuttaa vedestä tutkittavia parametrejä, mikäli katsoo sen tarpeelliseksi esimerkiksi tarkkailutulosten perusteella. Tarvittaessa tutkittavat parametrit voidaan muuttaa vastaamaan Parkanon Vesi Oy:n vuosittaista laajaa tutkimusta. Mikäli toiminnasta havaitaan aiheutuvan pohjavesivaikutuksia, on ryhdyttävä alueen maaperän ja pohjaveden puhdistustoimenpiteisiin.

Karjanmaa II -vedenottamon toiminta

Ampumaradan läheisyydessä sijaitsevalle Karjanmaa II -vedenottamolle on myönnetty vedenottolupa vuonna 1973. Vuonna 2015 valmistuneen pohjavesien suojelusuunnitelman mukaan pohjavesi virtaa ottamokaivolle pääosin pohjoiskoillisesta, mutta myös lännestä. Pohjavedenpinta kaivossa on noin tasossa +159,00.

Karjanmaa II -vedenottamo tutkittiin Parkanon Vesi Oy:n toimesta vuonna 2021. Vedenottamolle hankittiin pumppu ja ottamolle tehtiin kahden viikon koepumppaus kaivon ja väliputken toiminnan toteamiseksi ja puhdistamiseksi. Koepumppauksen perusteella väliputki vedenottamoiden välillä todettiin ehjäksi. Pumppauksen päätteeksi suoritettiin kaivon perushuolto, pesu, pintakorjaukset ja desinfiointi. Kaivohuollon, desinfiointin ja huuhtelun jälkeen otettiin laaja käyttöönottonäyte, jonka mukaan talousvesiasetuksen mukaisia raja-arvoja ylittäviä pitoisuuksia ei todettu. Huolellisen esityön jälkeen kaivo otettiin uudelleen käyttöön.

Karjanmaa II -vedenottamo on kuilukaivo, josta vesi pumpataan noin 1,7 km etäisyydellä sijaitsevalle varsinaiselle Karjanmaa I -vedenottamolle Karjanmaa A:n pohjavesialueella. Siellä vesi sekoittuu pääottamon veteen, vesi UV-desinfioidaan ja pH korjataan, minkä jälkeen se johdetaan verkostoon kuluttajille. Vedenottamolta otetaan vuosittain näytteet, joista raakavesinäyte edustaa Karjanmaan molempien kaivojen veden laatua (ns. kokoomänäyte). Pohjaveden laatu on pysynyt hyvänä happamuutta lukuun ottamatta.

Karjanmaa II -vedenottamolla tehdään päivittäistä ylläpitopumppausta, minkä avulla vedenottamo, laitteet ja väliputki pidetään kunnossa. Näin säilytetään jatkuva varavedenottovalmius. Varsinainen ottomäärä on muutama kuutio vuorokaudessa. Tarvittaessa ottamolta saadaan pumpattua luvan mukaisesti 300 m³/vrk vuosikeskiarvolla laskettuna. Koepumppauksen perusteella ottamon tuotto on jopa 500 m³/vrk pohjavedenpinnan häiriintymättä.

Karjanmaa B:n pohjavesialueen näytetulokset ja vedenottamon vedenlaatu

Vuonna 2015 valmistuneessa pohjavesien suojelusuunnitelmassa Visurin ja Paukkulan ampumaradat on todettu ainoaksi Karjanmaa B:n pohjavesialueen pohjavedelle *mahdollisesti* riskiä aiheuttavaksi toiminnoksi. Pohjaveden pilaantumisen ei kuitenkaan toistaiseksi ole näyttöä.

Alueelta on tehty pohjavesinäytteenotto vuonna 2023 ja sitä on tarkoitus jatkaa vuosittain. Näytetuloksista käy ilmi, että pitoisuudet eivät ylitä pohjavettä pilaavien aineiden ympäristölaatuunormia tai talousvesiasetuksen mukaisia raja-arvoja minkään ampumaratatoiminnassa tarkkailtavien parametrien osalta. Pirkanmaan ELY-keskuksen johtopäätös siitä, että ampumaratatoiminnan jatkaminen

johtaa metallien kuormituksen kasvamiseen tulevaisuudessa on pelkkä oletamus. Ympäristöluvan mukaisten suojaustoimien myötä metallien kuormitus pikemminkin vähenee tulevaisuudessa.

Näytetulokset vuosilta 2021–2023 osoittavat, että Karjanmaa II -vedenottamon vedenlaatu täyttää talousvesiasetuksen mukaiset vaatimukset. Visurin ampumaradan toiminta ei ole vaarantanut tai vaikeuttanut Karjanmaa B:n pohjavesialueen käyttämistä vedenhankintaa tähän päivään mennessä, vaikka ampumaratatoimintaa on ollut alueella arviolta 37 vuotta. Ympäristöluvan myötä sekä suojaustoimet että tarkkailu tehostuvat. Ampumaradalta vaaditaan vuosittain pohjavesinäytteenottoa ja metallien liukoisten pitoisuuksien analysointia. Näytteitä otetaan suoraan Karjanmaa II -vedenottamon kaivolta ja vuonna 2023 asennetuista kahdesta (PVP1 ja PVP2) pohjavesiputkesta. Mikäli näytteenotossa ilmenee, että haitta-ainepitoisuudet ovat kohonneet, on luonnollisesti ryhdyttävä toimenpiteisiin. Pirkanmaan ELY-keskuksen oletamus vaarasta, ei voi estää toimintaa eikä ympäristölupaa.

Lopuksi ympäristönsuojeluviranomainen tarkentaa selvyyden vuoksi, että meluhaitoista on lupapäätöksessä annettu sitovat raja-arvot (60–65 dB). Lisäksi toimia meluntorjuntaan, kuten ampumapaikkojen rakenteisiin sekä mahdollisiin lisämääräyksiin voidaan antaa, mikäli melusta aiheutuu häiriötä.

Oheisaineistona:

Vaasan hallinto-oikeuden lausuntopyyntö

Ely-keskuksen valitus

Vesitutkimus analyysit 2023

Vesitutkimus analyysit 2022

Vesitutkimus analyysit 2021 käyttöönottonäyte

Ortokuva

Ote pohjaveden suojelusuunnitelmasta 2015

Raportti kaivuhuollosta 2021

Parkano- Karjanmaa B-lupa-LSVI -1973

Esittelijä

Ympäristötarkastaja Elsi Hietaranta

Päätösehdotus

Rakennus- ja ympäristölautakunta päättää antaa yllä olevan vastineen valitukseen ja ilmoittaa että sen perusteella Parkanon kaupungin rakennus- ja ympäristölautakunnan 31.10.2023 § 106 antama Parkanon-Karvian riistanhoitoyhdistyksen Visurin ampumaradan ympäristölupapäätös on pidettävä voimassa ja Pirkanmaan ELY-keskuksen valitus asiasta hylättävä.

Päätös

Hyväksyttiin yksimielisesti.